

Lokala förhandlingar

Det senaste centrala avtalet har knappt hunnit slutas förrän förberedelserna för nästa års avtalsförhandlingar startar. Men först ska de lokala avtalsförhandlingarna genomföras.

I april fick vi ett nytt centralt avtal som sedan ska "översättas" till löner och villkor genom lokala förhandlingar på Volvo i Göteborg. Just nu pågår förberedelser för dessa förhandlingar där de fackliga representanterna i olika delar av koncernen (och även AB Volvo) pratar med varandra.

En gissning är att inget avtal blir klart innan semestern men även om det drar ut på tiden gäller de centralt beslutade ökningarna från 1 april.

För bemanningsanställda räknas lönerna upp med den genomsnittliga ökningen som kommer att läggas ut på Volvo PV.

Förutom att räkna om löneökningarna till våra system finns det möjlighet att även ta upp andra frågor i de lokala förhandlingarna. Några sådana som Kvasten lyft fram sedan länge är att lagen ska få tillbaka rätten att välja sina egna lagledare och även, liksom tidigare, kunna lägga upp rotationerna som vi vill över hela avdelningen. Även frågan om makten över vår fritid, alltså att företagets rätt att kräva övertid, ska begränsas.

En annan fråga som är särskilt aktuell nu är de regler som gäller för arbetstakt och balansering. Sedan 31 mars i år finns det nämligen en ny föreskrift från Arbetsmiljöverket om psykisk och organisatorisk arbetsmiljö (se artikeln bredvid) som stärker vår ställning mot företaget när det gäller hur stressiga och påfrestande våra jobb ska få lov att vara. Sådana föreskrifter är viktiga men betyder ingenting om vi inte själva använder dem för att ställa krav på förbättringar. Och vilket tillfälle skulle vara bättre att ställa sådana krav än i de lokala avtalsförhandlingarna?

Försäkringen som försvann

På fackets anslagstavlor finns ofta affischer om att vi ska ansöka om de försäkringar vi har genom våra avtal. Och det ska vi naturligtvis göra. Men hur står det egentligen till med TFA, vår arbetsskadeförsäkring?

Tidningarna Dagens Arbete och Kommunalarbetaren har under våren gjort en grundlig undersökning av vår avtalade arbetsskadeförsäkring, TFA. Det är ingen rolig läsning. Försäkringen finns sedan 1973 då ett avtal kom till för att de som skadades i jobbet skulle få ett extra skydd och finansieras genom att arbetsgivarna betalar in pengar till försäkringsbolaget Arbetsmarknadsförsäkringar, Afa, som ägs av fack och arbetsgivare gemensamt. Som en del i avtalet infördes också en regel om så kallat "taleförbud", som innebär att den enskilde inte kan stämma arbetsgivaren till domstol för att ha förorsakat en arbetsskada. I början fungerade avtalet ganska bra. De som skadat sig på jobbet fick ersättning och företag och fack slapp besvärliga domstolsprocesser. Men med tiden har det blivit allt svårare att få ut någon ersättning från försäkringen. 1990 godkändes 72 procent av arbetssjukdomarna, 2014 är det endast 3 procent. Så lite betalas numera ut att Afa de senaste fem åren har betalat tillbaka 40 miljarder kronor till arbetsgivarna!

Detta skulle ju kunna bero på att arbetsplatserna blir allt bättre och att det är få som blir sjuka eller skadas av arbetsmiljön. Men tyvärr är det inte mycket som talar för detta. Sedan 2010 har till exempel sjukskrivningsdagarna delat på alla försäkrade individer) ökat med 75%. Det är framför allt psykisk ohälsa (t.ex. sjukdomar som orsakas av stress) och smärtproblem i exempelvis rygg och nacke som ökat. Ingen som jobbar borde vara förvånad över detta, nedskärningar och rationaliseringar drabbar alla arbetsplatser och vi som arbetar betalar med vår hälsa. Följden borde vara att utbetalningarna från arbetsskadeförsäkringen ökat kraftigt. Men istället är det alltså det motsatta som skett. Pengar som avsatts för att ersätta arbetsskadade går alltså tillbaka till de företag som förorsakar skadorna.

Eftersom försäkringen bygger på ett fackligt avtal skulle det vara möjligt att ta en facklig strid om detta. Frågan är varför det inte skett.

Rolf Ählberg, tidigare arbetsmiljöombudsman inom Metall har en förklaring. I Dagens Arbete skriver han om LO: "Man sitter numera med andra ord i knä på motparten, och struntar i medlemmarna trots kraftig kritik under hela 2000-talet."

Rolf Ählberg föreslår att taleförbudet (den regel som gör att vi inte kan stämma arbetsgivaren för arbetsskador) ska tas bort: "Försäkringen fungerar inte som det var tänkt när taleförbudet kom till, utan är nu snarare ett hån mot dem som blir sjuka av jobbet."

Kvasten kan bara hålla med.

Nu är återhämtning lag (eller i alla fall föreskrift)

Kvasten har redan flera gånger skrivit om Arbetsmiljöverkets nya regler om "organisatorisk och social arbetsmiljö" (AFS 2015:4). Med tanke på hur dåligt vår arbetsskadeförsäkring fungerar och hur mycket sjukskrivningarna ökar i samhället tänker vi fortsätta tjata om detta.

De nya reglerna som trädde i kraft 31 mars i år kräver att arbetsgivaren ska se till att resurserna anpassas till vilka krav som ställs i arbetet. Det viktigaste i föreskriften är att: "Arbetsgivaren ska se till att de arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbe-

Forts. "Nu är återhämtning lag"

lastning."

De förklarar till och med hur detta ska gå till för de arbetsgivare och chefer som inte begriper sådant:

"Om kraven är större än resurserna, kan arbetsgivaren till exempel minska arbetsmängden, ändra prioriteringsordningen, ge möjlighet till återhämtning eller öka bemanningen."

Alltså: om kraven är så höga att de anställda riskerar att bli stressade eller överbelastade säger föreskriften att företaget ska **"minska arbetsmängden"**, **"ge möjlighet till återhämtning"** eller **"öka bemanningen"**.

Att vi har ett MTM-avtal som ger företagens tekniker rätt att balansera på ett visst sätt och lägga på mycket jobb på balanserna ger dem inte rätt att bryta dessa föreskrifter.

Men tekniker och chefer kommer naturligtvis att fortsätta att försöka rationalisera och lägga in så mycket jobb som möjligt på balanserna. Inga högre chefer kommer att ta sina underlydande i örat för att de struntar i att ge tid till återhämtning eller ökar bemanningen på hårda balanser. Tvärtom!

Därför är allt som vanligt: det är bara om vi själva ställer krav gemensamt och är beredda att backa upp sådana krav tillsammans som vi kommer att få igenom några förbättringar. De nya reglerna från Arbetsmiljöverket är ett bra tillfälle att göra detta.

Lars Henriksson

SMÅGNÄLL

Jämfört med mycket annat är strulet med de nya kaffeautomaterna inte någon stor sak. Men även små saker kan vara irriterande när marginalerna är små. Maskinerna har inte varit särskilt lyckade. Liksom många andra delar av fabriken verkar de inte vara gjorda för att tåla att köras dygnet runt och på flera ställen är de ofta ur funktion.

Och även om det inte handlar om så många sekunder extra är det också väldigt irriterande att det nu tar längre tid att få en kopp kaffe ur automaten.

Det är säkert inget de som köpt in dem tänker på men för alla som har ett bundet jobb med korta raster är varenda extra sekunds kö framför kaffeautomaten ett extra stressmoment.

Städnoja – repetition från 2008

Vi som har jobbat på företaget ett tag kommer väl ihåg den städmani som plötsligt bröt ut under de produktionsfria dagarna krisen 2008. Då vandrade utvalda företagsrepresentanter runt och agerade mer eller mindre som auktoritär översynsmyndighet som inspekterade nästintill vartenda hörn i fabriken. De hade vita handskar på sig för att kontrollera hur "bra" städade det var på olika områden. (Det var vid en sådan här inspektion som den omtalade händelsen inträffade när en chef frågade anställda om det var så rent att de skulle äta upp en brödskiva om han slängde den på golvet. Något chefen fick äta upp åtskilliga gånger efteråt...)

Man kan säga att det som pågår just nu vid de många tillfällena när vi inte kör någon produktion är en upprepning av företagsledningens sätt att agera från den tiden. Liksom då blir man även nu rätt manisk över att fabriken provisoriskt skall bli så ren som möjligt och detta anses vara oerhört viktigt. Om detta underhålls eller inte i fortsättningen anses vara mindre viktigt för vi har ändå ingen städfirma som ägnar sig åt denna sorts städning när vi monterar upp uttag i produktion. Varför är det då så viktigt att vi svabbar runt smutsen och polerar åtkomliga utrymmen och pallställ när de någon dag efter är lika fulla av damm igen ändå? Vid produktionsfria stunder skall vi givetvis vara sysselsatta så mycket som möjligt och vi kan till exempel ägna oss åt olika problemlösningar om detta behövs och krävs. Vill PL att vi skall städa på vår avdelning så är det givetvis inget problem i sig utan problemet uppstår när man eftersträvar en kliniskt ren arbetsplats bara för att vi ska hållas sysselsatta. Detta är i alla fall den allmänna uppfattningen på väldigt många avdelningar runt om i fabriken.

Vanlig montör

OLIKA PENSIONSÅLDER

Länge har det pratats om att pensionsåldern borde höjas. Kerstin Nilsson, forskare vid Lunds universitet, har undersökt vilka det är som tar ut pension i förtid. Och det är inte de som har de hårdaste jobben. Tvärtom.

– Det är en paradox att de med tung, fysisk arbetsmiljö mest sällan tar tidig pension, säger Kerstin Andersson. De har i regel kortare utbildning och börjar i regel tidigare i yrkeslivet. De arbetar alltså längre tid. Trots detta tar de inte förtida pension lika ofta som personer med längre utbildning, som kommer ut senare i yrkeslivet.

De grupper som tar ut pension i förtid är män med lång utbildning, främst är det vd:ar och verkschefer, följt av chefer för småföretag.

Många i arbetaryrken klarar ändå inte av att arbeta till 65 år, bland dessa, i synnerhet kvinnor i serviceyrken och montörer, är det istället vanligt med sjukskrivningar och sjukersättning i slutet av arbetslivet.

– Det var inte tanken med det nya pensionssystemet, att de långtidsutbildade som kanske även är mer välbetalda först skulle plocka pengar ur systemet, medan andra tvingas jobba längre för att klara sig, säger Kerstin Nilsson.

OLIKA PENGAR

Visst är det konstigt. När tekniker ska sätta ihop våra balanser så ska tiden för varenda rörelse finputsas. Inte en hundradels sekund extra får det kosta. Det skulle ju vara slöseri med företagets pengar. För ett par år sedan krävde montörer och skydd på Pallet Line ergonomiska hjälpmedel för att lyfta bromsskivorna. Trots dokumenterade arbetsskador och besök från Arbetsmiljöverket tog det över två år att få till förändringarna. Några chefer tyckte att det var för dyrt. De flesta har säkert varit med om liknande situationer när väldigt rimliga krav avvisats med argumentet att "det finns inga pengar".

Men till en sak verkar det alltid finnas pengar: till övertid. I synnerhet finns det obegränsat med pengar för "igenkörning" på Final (1:8 och neråt) även om alla andra in fabriken gått hem vid ordinarie tid. Att resultatet oftast bara blir en lucka till nästa skift är inget fabriksledningen verkar bry sig om. De verkar bara se det antal bilar som går ut på det skift som just då är där. Kanske är det så att vår övertidsersättning är för låg? Konstigt är det i alla fall.

Kvasten ges ut av folk som jobbar på Volvo Personvagnar i Torslanda. Ansvarig utgivare: Lars Henriksson
Vill du ha Kvasten i din e-post? Skicka mail till kvastentips@hotmail.com